Alþingi
Erindi nr. Þ 135/1316
komudagur 4.2.2008

Nefndasvið Alþingis,
menntamálanefnd,
Alþingi,
150 Reykjavík.

Akureyri, 31. janúar 2008.

Með bréfi dags. 14. desember 2007 óskaði menntamálanefnd eftir umsögnum Jafnréttisstofu um eftirtalin frumvörp:

Frumvarp til laga um grunnskóla, 285. mál
Frumvarp til laga um framhaldsskóla, 286. mál.
Frumvarp til laga um leikskóla, 287. mál
Frumvarp til laga um menntun og ráðningu kennara og skólastjórnenda við leikskóla, grunnskóla og framhaldsskóla, 288. mál.

Meðfylgjandi eru almennar athugasemdir sem lúta að öllum frumvörpunum fjórum og síðan koma athugasemdir við greinar einstakra frumvarpa.

Athugasemdir sem eiga við um 285., 286., 287. og 288. mál

Markmið laga um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 96/2000 er að koma á og viðhalda jafnrétti og jöfnum tækifærum kvenna og karla og jafna þannig stöðu kynjanna á öllum sviðum samfélagsins. Í 19. gr. laganna kemur fram að á öllum skólastigum skuli veita fræðslu um jafnréttismál, meðal annars með því að leggja áherslu á að búa bæði kynin jafnt undir virka þátttöku í samfélaginu, fjölskyldulífi og atvinnulífi. Í 2. mgr. 19. gr. segir að í náms- og starfsfræðslu og við ráðgjöf í skólum skuli leitast við að kynna bæði piltum og stúlkum störf sem hingað til hefur verið litið á sem hefðbundin karla- eða kvennastörf. Í 3. mgr. 19. gr. segir enn fremur að þess skuli sérstaklega gætt að kennslu- og námsgögn séu þannig úr garði gerð að kynjum sé ekki mismunað. Rannsóknir hafa sýnt að töluverður misbrestur er á því að jafnréttisfræðslu sé sinnt í skólakerfinu. Jafnréttisstofa telur að til þess að uppfylla ákvæði jafnréttislaga sérstaklega 19. gr., sé nauðsynlegt að vísa með skýrum hætti til þessara ákvæða í frumvörpunum öllum, þannig að tryggt verði að á öllum skólastigum verði veitt fræðsla um jafnréttismál og náms- og kennslugögn uppfylli skilyrði jafnréttislaga.

Í frumvarpi til nýrra jafnréttislaga sem nú liggur fyrir þinginu, og búast má við að verði afgreitt á allra næstu vikum, en enn frekar hnykkt á ofangreindum atriðum. Þar segir í 23. gr. að kynjasamþættingar skuli gætt við alla stefnumótun og áætlanagerð í skóla- og uppeldisstarfi. Að á öllum skólastigum skuli nemendur hljóta fræðslu um jafnréttismál, þar sem meðal annars skuli lögð áhersla á að búa bæði kynin undir jafna þátttöku í samfélaginu, svo sem í fjölskyldu- og atvinnulífi. Í 3. mgr. er sagt að kennslu- og námsgögn skuli vera þannig úr garði gerð að kynjum sé ekki mismunað og enn fremur segir, í 4. mgr. 23. gr. frv., að í náms- og starfsfræðslu og við ráðgjöf í skólum skulu piltar og stúlkur óháð kyni hljóta fræðslu og ráðgjöf í tengslum við sömu störf.

Miðað við ákvæði núgildandi jafnréttislaga sem vísað er til hér að ofan, og með vísan til frumvarps til nýrra jafnréttislaga, telur Jafnréttisstofa nauðsynlegt að nefndin fari vel yfir öll frumvörpin, með það að markmiði að tryggja að ákvæða jafnréttislaga sé gætt og markmiðum þeirra, er lúta að skólastarfi sé náð.

Um frumvarp til laga um framhaldsskóla, 286. mál.

2. gr. Hlutverk.
Jafnréttisstofa telur að í þessar grein ætti að vísa til jafnréttislaganna og taka fram að hlutverk framhaldsskóla sé að búa nemendur, **óháð kyni**, undir þátttöku í atvinnulífinu og frekara námi.

Í loka málslið 2. mgr. 2. gr. ætti að taka framað bæði kynin eigi í framhaldsskólum að öðlast sömu (sambærilega) færni til að gegna sérhæfðum störfum og kynin hafi sömu forsendur til að sækja sér frekari menntun.

21. gr. Aðalnámskrá.
Jafnréttisstofa telur nauðsynlegt að vísa hér til ákvæða jafnréttislaga um menntun og skólastarf, til þess að tryggt verði að þau ákvæði verði uppfyllt af framhaldsskólunum.

22. gr. Skólanámskrá.
Í lokamálslið 2. mgr. 22. gr. verði bætti við að sérhver skóli skuli í skólanámskrá gera grein fyrir því hvernig hann uppfyllir markmið jafnréttislaga varðandi nám og kennslu.

37. gr. Náms- og starfsráðgjöf.
Nauðsynlegt að vísa til 2. mgr. 19. gr. jafnréttislaga þar sem talað er sérstaklega um að við náms- og starfsfræðslu og við ráðgjöf í skólum skuli leitast við að kynna bæði piltum og stúlkum störf sem litið hefur verið a´sem hefðbundin karla- eða kvennastörf. Sjá einnig 4. mgr. 23. gr. frumvarps til nýrra jafnréttislaga þar sem segir að stúlkur og piltar skuli, óháð kyni, hljóta fræðslu og ráðgjöf í tengslum við sömu störf.

Virðingarfyllst,
f.h. Jafnréttisstofu

Ingibjörg Elíasdóttir lögfræðingur